

בקתה שחורה

מיטל כץ-מינרבו ביקרה בדבלין, בתערוכה הרטרוספקטיבית של דרק ג'רמן, במאי קולנוע קווירי מוערך, אמן שנדחק לשוליים, פעיל במאבק במחלת האיידס וגנן. בעקבות הביקור המטלטל בתערוכה, היא חוזרת להכרות הראשונה שלה עם עבודתו של ג'רמן, לפני חמש שנים, ולביקור שלה בגינה שטיפח בביתו באזור דנג'נס במחוז קנט באנגליה.

מאמר מאת מיטל כץ-מינרבו מאי 20, 2020

לפני חמש שנים קיבלתי את הספר Garden s'Jarman Derek, שעוסק בגינה של במאי הקולנוע, האמן והגנן דרק ג'רמן. זהו ספר קטן שמתחיל כמגדיר צמחים וכמדריך לבניית גינה פרטית, ונגמר עם סיפורים ושמות של חבריו של ג'רמן שנפטרו ממחלת האיידס. הספר מכיל צילומים יפהפיים של צמחים ושל בקתה שחורה עם חלונות צהובים, באמצע שום-מקום באזור נידח באנגליה.

ג'רמן היה דמות מרכזית בסצנת האמנות הקווירית המבעבעת בשנות השמונים של המאה הקודמת בלונדון. כשגילה שהוא חולה באיידס עזב את חייו הסוערים ופרש לבקתה בדנג'נס (Dungeness) שבמחוז קנט. שם הפך העיסוק בגננות לחלק מרכזי בחייו, בצל המוות הקרב ובא.

prospect cottage 2016.JPG

[1] מינרבו-כץ מיטל: צילום, 2016, Prospect Cottage

[2] [IMG_0413.JPG](#)

[3] מינרבו-כץ מיטל: צילום, 2016, Prospect Cottage

הגעתי אל ביתו וגינתו של ג'רמן בדנג'נס בסתיו קר בשנת 2016, מבלי להבין עדיין את חשיבות הביקור. זה היה כאילו ג'רמן קרא לי אליו, לבית בו הוא מת ולגינה שנשארה אחריו. ישבתי שם על כוס תה עם קית' קולינס, בן זוגו של ג'רמן, המכונה ביומניו HB או Beast Hinney. קולינס טיפל בו וליווה אותו במשך שנים רבות, עד מותו. דיברנו על קקטוסים, על דביבונים מסריחים שמקננים מתחת ליסודות הבית, ועל פרסי שלי (Shelley), המשורר האנגלי שהתהלך בין בקתות הכפר לאחר שירד מאוניה בגלל בחילות קשות. זאת הייתה שיחה כל כך יומיומית אבל היא גרמה לי להבין שהייתי במקום קדוש, מקבל ומכיל, ביתו של אדם פשוט וגם מורכב, שלא אהב שקרים, והשתדל להיות הכי כן שהיה יכול, דרך היצירה שלו. בביקור הזה הבנתי את היחסים ההדוקים בין טבע לזהות ואיך אנשים הם גם צמחים.

מאז אני מנסה לשמור על הזיכרון של הביקור הזה, שהולך וחומק ממני. למרות שהבאתי איתי מצלמה לא הרגשתי נוח להשתמש בה. השנה הקשר שלי עם דרק ג'רמן התחדש, כשנודע לי שמתארגנת תערוכה רטרוספקטיבית שלו בדבלין שבאירלנד. מאוד מפתיע! למרות שג'רמן מוכר כבמאי קולנוע קוויירי, הקריירה שלו כאמן פלסטי נדחקה לשולי הסצנה האמנותית הלונדונית כבר בסוף שנות השמונים, כשגילה שהוא חולה באיידס, והפך לאחת הדמויות הבולטות במאבק לזכויות חולי האיידס בעולם. בנוסף, בשנים האחרונות התנהל מאבק משפטי על ניהול יצירות האמנות שנעשו על-ידיו, מה שמנע את הצגתן.

[4] [Derek Jarman PROTEST! IMMA installation view 6.jpg](#)

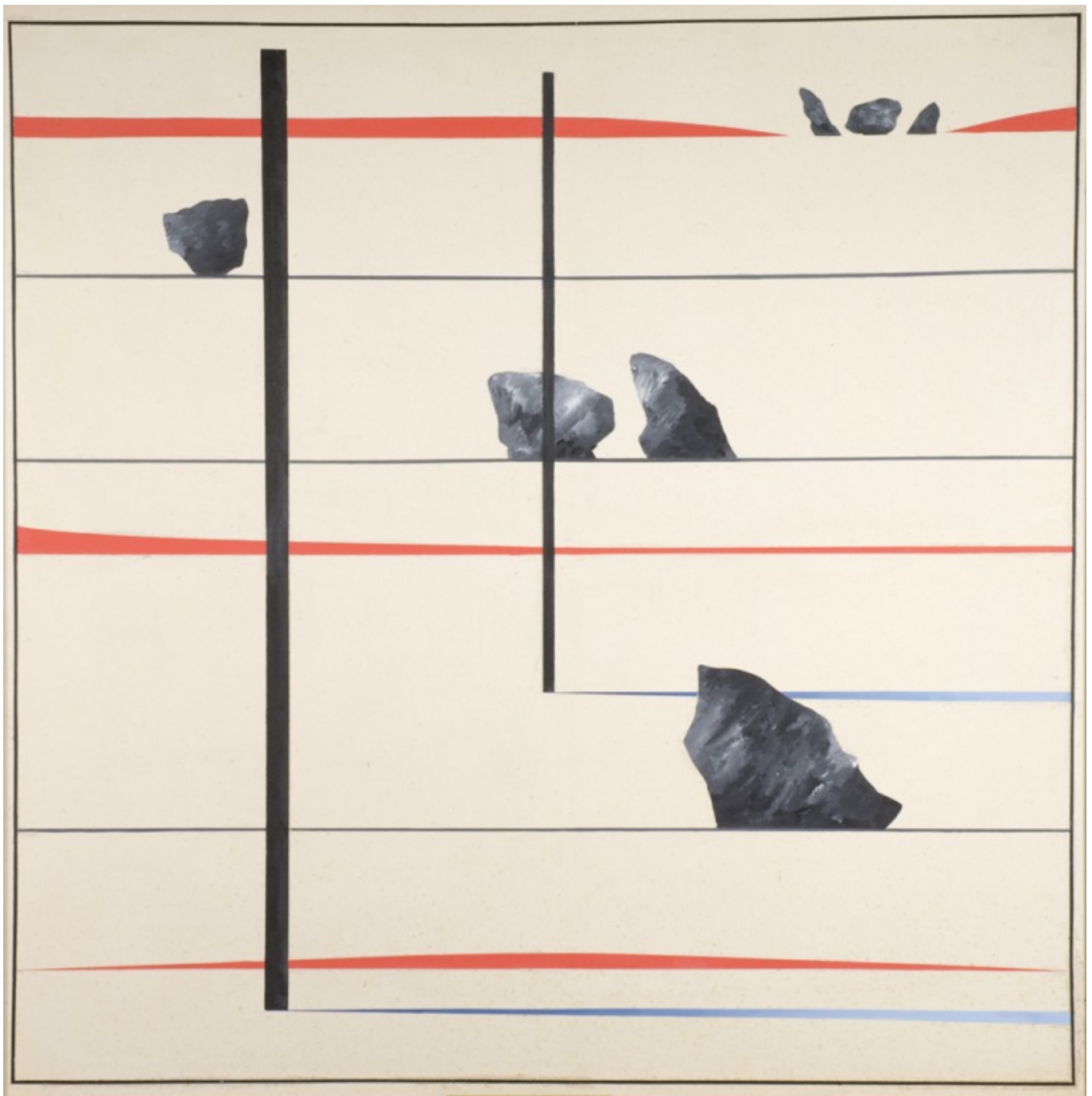
[5] דרק ג'רמן, למחות!, מראה הצבה, המוזיאון לאמנות מודרנית, אירלנד (IMMA)

[6] [Derek Jarman PROTEST! IMMA installation view 8.jpg](#)

[7] דרק ג'רמן, למחות!, מראה הצבה, המוזיאון לאמנות מודרנית, אירלנד (IMMA)

[1967, Landscape with Marble Mountain, acrylic and collage on canvas.](#)
[8] [144x206cm, Northampton Museums and Art Gallery.jpg](#)

[11] דרך ג'רמן, נוף עם הר מרביל (הר השיש), 1967, אקריליק וקולאז' על בד, 206X144 ס"מ
המוזיאונים והגלריה לאמנות של נורת'המפטון

נסעתי לתערוכה בדבלין כדי להבין לעומק את הגינה דרך מכלול יצירתו הרב-תחומית והעשירה של ג'רמן.

"למחות!" הוא שמה של התערוכה הרטרואספקטיבית של ג'רמן, שהוצגה במוזיאון לאמנות מודרנית של אירלנד, הממוקם בדבלין. זאת הפעם הראשונה ב-20 השנים האחרונות שעבודותיו מוצגות באופן מקיף, שמראה איך לפרקטיקות השונות שלו יש עמוד שדרה של עיסוק ביחסים בין נוף/גוף ומוסתר/גלוי, וחושף את החיים בצל המחלה: בידוד/התבודדות.

התערוכה התפרשה על פני חללי הגלריה המרכזית באגף המערבי של המוזיאון¹. עבודות שנעשו בין השנים 1959-1993 חולקו ל-11 חללים/יחידות, המציינים תקופות וסגנונות שונים (כמעט באופן כרונולוגי) בקריירה של ג'רמן, ואת העשייה המגוונת שלו בתחומי הציור, הפיסול, הבימוי, עיצוב התפאורות, התלבושות והגינות.

בתחילת התערוכה, בחלל חשוך, הוצב הדיוקן העצמי הראשון של ג'רמן תחת תאורה דרמטית. בעודו נער, הוא צייר אותו בסגנון קוביסטי המתכתב באופן ישיר עם פיקאסו. לצידו, בהמשך האפלה, נמצא מעבר המוביל לחלל חשוך נוסף, שטוף בצבע "כחול קליין" (Blue Klein International), שבו מוקרן הסרט *BLUE* משנת 1993. זו הייתה הפעם הראשונה שראיתי את הסרט על מסך גדול. *BLUE*, עבודתו האחרונה של ג'רמן, מציג דימוי סטטי בצבע כחול, מלווה בפסקול מתוחכם של סיפורים, סאונד ומוזיקה. קריינות הסרט נעשתה על ידי ג'רמן עצמו ביחד עם שותפיו לעבודה לאורך השנים: טילדה סווינטון (Swinton), נייג'ל טרי (Terry) וג'ון קוונטין (Quentin). הוא מספר שם על ההתמודדות היומיומית שלו, על חייו כחולה איידס ועל העיוורון שתקף אותו עקב הטיפול הרפואי האגרסיבי. זהו תסכית שלוקח את הצופה למסע אל מעמקי הצבע הכחול המדהד. ג'רמן מציג את הכחול כמצב נפשי, כנוסטלגיה וככמיהה לימים בריאים ושמחים.

[1959 Self Portrait, Oil on board, 65 x 76 cm, Private Collection, Photo](#)
[12] [IMMA.jpg](#)